

**Segmentace na trhu
práce, dlouhodobá
nezaměstnanost**

Pracovní trh

Druhy pracovních trhů podle Kerra:

- Dokonalý trh práce
- Neoklasický trh práce
- Přirozený trh práce
- Institucionální trh práce
- Řízený trh práce

Segmentace pracovního trhu

- Primární trh práce
- Sekundární trh práce

Teorie fronty

- charakteristika pracovníků
- diskriminace

Segregace a diskriminace postižených osob

- Nahromadění sociálního rizika na trhu práce
- Fixní neměnné charakteristiky – podle věku, pohlaví, rasy, apod.
- Diferenciace profesních kategorií

Segmentace trhu práce

- Formální trh práce
- Neformální trh práce
- Externí trh práce
- Interní trh práce

Stimuly pro vytváření vnitřního trhu práce

- Snaha zabezpečit návratnost investic
- Zvyšující se dovednosti a schopnosti pracovníků
- Loajalita pracovníků

Širší definice interního trhu práce

Marginalizace na trhu práce

- Pojem a formy marginalizace na pracovním trhu
- Faktory ovlivňující marginalizaci na pracovním trhu (určité skupiny osob, soutěžení,..)
- Specifická míra dlouhodobé nezaměstnanosti – indikátor marginalizace určitých sociálních kategorií

Marginalizace na pracovním trhu

- Marginalizace na pracovním trhu pak označuje proces, v němž jsou jisté pracovní pozice přiřazeny specifickým segmentům pracovní síly, které jsou sice ochotné k zaměstnání, a to na plný úvazek, nejsou však schopné docílit plné integrace v dlouhodobější formě zaměstnání, která by plně využila jejich pracovní potenciál.

Strategie marginalizovaných osob

- Snaha proniknout na primární trh, nebo přijetí pozice na sekundárním trhu, popř. na neformálním v kombinaci se sociálními dávkami
- Strategie směřující mimo trh práce – klient sociálního státu, strategie jiných aktivit (bezdomovectví, šedá ekonomika..)

Dlouhodobá nezaměstnanost

Historie nezaměstnanosti

Průmyslová revoluce

- prakticky celý příjem je získán na trhu práce a většina služeb a zboží je distribuována prostřednictvím trhu
- Identifikace významné a odměňované práce s formálním zaměstnáním
- Neúspěch na trhu práce – existenciální problém

Vývoj nezaměstnanosti

- 1890 – 1930 – masová nezaměstnanost jako významný sociální jev
- Konec 19. stol. – počátek státních institucí, vznik systémů pojištění pro případ nezaměstnanosti.
- 1. svět. válka

Krize 30. let

- Kulturní šok
- Hluboký pokles životní úrovně nejširších společenských vrstev
- Požadavek plné zaměstnanosti
- Nezaměstnanost – způsobena silami, nad nimiž člověk nemá kontrolu

Československá předválečná zkušenost

- 1928 – 1929 – 50 tisíc nezaměstnaných
- Rychlý růst nezaměstnanosti
- 1933 – 700 tisíc nezaměstnaných
- Nerovnoměrně rozložena (zemědělské okresy x pohraniční okresy)
- Výrazný pokles životní úrovně

Vývoj nezaměstnanosti v poválečné Evropě

- Poměrně dlouho se dařilo udržovat plnou zaměstnanost.
- Až do 60 let nepřekračovala 3-4 % (frikční, či přirozená)
- Rozvoj sektoru služeb
- Příznivé demografické tendence

Obecné rysy dnešní nezaměstnanosti

- Nezaměstnanost se mění v čase
- Není určena pouze S a D
- 70 léta – masová nezaměstnanost s velkým podílem dlouhodobé (stav přetrvává)
- Jen malou část nezaměstnanosti lze považovat za dobrovolnou
- Ohrožené skupiny na trhu práce

Vysoká míra v Evropě je vysvětlována:

- Pokles agregované poptávky (nutnost krátit veřejné investice a výdaje)
- Vysoké pracovní náklady
- Demotivující vliv sociálního státu
- Mzdové nepružnosti
- Diskriminace některých skupin obyvatelstva

Nezaměstnanost je prohlubována:

- Úpadek průmyslové výroby
- Nové technologie
- Pokles podílu na světovém obchodu
- Mezinárodní konkurence
- Nasycení domácího trhu zbožím dlouhodobé spotřeby

Dlouhodobá nezaměstnanost

- Významný sociální jev
- Podíl dlouhodobé nezaměstnanosti v celku nezaměstnanosti se zvyšuje
- Setrvání v dlouhodobé nezaměstnanosti
- Relativně vysoká míra dlouhodobé nezaměstnanosti + její stálost

Dlouhodobá nezaměstnanost postihuje:

- Nepružnou, dlouhodobě zaměstnanou pracovní sílu
- Nekvalifikovanou pracovní sílu
- Osoby s kumulovanými osobnostními a sociálními handicapy
- Příslušníky etnických minorit a imigranty
- Obyvatele ze zaostávajících a venkovských oblastí
- Zdravotně postižené
- Mladistvé, zejména problémové jedince

Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti

Tab. 8 : Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR

Rok	Celkový počet nezaměstn.	Míra nezaměst. v %	Dlouh. nezam. celkový počet	Dlouh. nezam. v %
1996	186 336	3,52	37 562	20,16
1997	268 902	5,23	52 588	19,56
1998	386 918	7,48	86 772	22,43
1999	487 623	9,43	144 726	29,68
2000	457 369	8,80	175 563	38,39
2001	461 923	8,90	171 203	37,06
2002	378 200	7,30	188 200	49,77
2003	414 400	8,1	205 200	49,52
2004	420 200	8,2	219 200	52,16
2005	404 800	7,8	216 100	53,38
2006 (3.čtvrť.)	364 900	7,1	197 100	54,01

Zdroj: Statistické ročenky trhu práce v ČR, MPSV (stavy ke konci období)

Celková nezaměstnanost v členských zemích OECD v roce 2005 (v %)

Země	Celková nezaměstnanost	Nezaměstnanost padesátníků (55-64 let)	Nezaměstnanost mladých (15 - 24 let)	Dlouhodobá nezaměstnanost (více než 12 měsíců)
Jižní Korea	3,7	2,1	10	1,1
Nový Zéland	3,7	2,5	9,3	11,7
Irsko	4,3	2,4	8,1	34,3
Japonsko	4,4	4,4	9,5	33,7
Lucembursko	4,5	1,6	18,3	22,6
Švýcarsko	4,5	3,2	7,7	33,5
Norsko	4,6	1,1	11,7	9,2
Nizozemí	4,7	3,6	8	32,5
Velká Británie	4,7	3,1	10,9	21,4
Dánsko	4,8	5,6	7,8	22,6
Austrálie	5,1	3,8	11,7	20,7
Rakousko	5,1	4,5	11	24,5
USA	5,1	3,8	11,8	12,7
Švédsko	6,4	4,9	17	18,9
Kanada	6,8	5,9	13,4	9,5
Maďarsko	7,2	3,1	15,5	45,1
Portugalsko	7,6	5,6	15,3	43,2
Itálie	7,7	4,1	23,5	49,7
Česko	7,9	5,4	20,4	51,8
Belgie	8,4	3,6	17,5	49,6
Finsko	8,4	7,3	20,8	23,4
Španělsko	9,2	7	22,1	37,7
Francie	9,5	6,3	21,3	41,6
Německo	9,5	11,3	11,7	51,8
Řecko	9,8	4,3	26,5	54,7
Slovensko	16,4	15,4	32,7	60,6

Obr. 19 Podíl dlouhodobě (déle než 12 měsíců) nezaměstnaných mladých lidí ve věku 15 - 24 let ve vybraných evropských zemích (2. čtvrtletí 2004)

